

De Zwarte Iris

Sommige geschenken laten
het verleden niet rusten.

The King
of the Sofa

De Zwarte Iris

1 Het geschenk

De bloemist in de Smalle Muntstraat had geen naam boven de deur. Waar ooit letters hadden gezeten, liepen bleke strepen over de bakstenen. Een koperen belletje rinkelde toen David binnenkwam.

Hij bleef op de mat staan. Regenwater drupte van zijn jas. Het was eind mei, maar buiten voelde het als november.

Achter de toonbank sneed een oude vrouw een beschadigd blad van een varen. Ze legde het mes neer en keek naar de foto op zijn telefoon: Jens en Steffy op een terras, hun hoofden tegen elkaar. Jens droeg het horloge dat David hem voor zijn veertigste verjaardag had gegeven.

‘Voor een geschenk?’

‘Voor een stel.’

‘Een bijzondere gelegenheid?’

David stak zijn telefoon weg. ‘Een nieuw begin.’

De vrouw wees naar rozen, vervolgens naar een emmer witte lelies. Hij schudde zijn hoofd. Pas bij de achterdeur zag hij wat hij zocht. Tussen houten kratten stond een plant met zwaardvormige bladeren en een bloem die in het schemerlicht zwart leek.

‘Die.’

Ze tilde de pot op de toonbank. Onder de lamp verscheen een paarse glans langs de geplooid bloemblaadjes.

‘Een baardiris. Before the Storm heet deze variëteit. Ze hoort eigenlijk buiten, op een zonnige plek.’

David las het etiket. Voor de storm.

‘Doe er een mooie pot omheen.’

De vrouw koos een grijze overpot. Terwijl ze de plant erin liet zakken, streek een van de lange bladeren langs zijn hand. Hij trok die sneller terug dan nodig was.

Negen weken eerder had hij Jens nog zijn beste vriend genoemd. Ze werkten voor hetzelfde renovatiebedrijf: David controleerde projectkosten, Jens onderhield het contact met klanten en onderaannemers. Op vrijdag dronken ze samen iets. Op zondag kwam Jens eten.

Soms bleef Jens nog zitten wanneer David al naar bed was.

De affaire had ruim een jaar geduurd. David had de bevestiging gevonden op de tablet die Steffy thuis had laten liggen. Geen dubbelzinnig bericht, geen kus die iets anders kon betekenen. Een gesprek over hotelkamers, werkdagen die waren vrijgehouden, een weekend waarop David bij zijn zieke vader was geweest.

Toen hij haar ermee confronteerde, had Steffy gehuild. Jens had uitgelegd dat zulke dingen nu eenmaal gebeurden.

Daarna waren de facturen opgedoken.

Betalingen voor werk dat nooit was uitgevoerd. Goedkeuringen onder Davids naam. Terwijl hij probeerde te begrijpen hoe zijn leven zo snel was opengebroken, had zijn werkgever hem naar huis gestuurd. Na weken van gesprekken was zijn contract beëindigd. De verdenking was blijven hangen.

Jens had aangeboden als referentie op te treden.

Aan dat aanbod dacht David nog het vaakst.

‘Wilt u er een kaartje bij?’ vroeg de bloemist.

Hij schreef langzaam, met de vulpen die altijd in zijn binnenzak zat.

Voor jullie nieuwe begin. Een oude vriend.

‘Geen naam?’

‘Ze weten van wie het komt.’

De vrouw hield het kaartje even vast voordat ze het in een envelop stak.

‘Bloemen zijn gemakkelijk te bezorgen,’ zei ze. ‘Wat mensen ermee bedoelen, meestal niet.’

Hij gaf het adres op en betaalde.

Buiten controleerde hij zijn berichten. Zijn advocaat had bevestigd dat de aanvullende stukken naar het bedrijf waren gestuurd. Een oud-collega had originele leveranciersgegevens teruggevonden die niet overeenkwamen met de betaal instructies in de dossiers. Er waren ook oude e-mails bewaard gebleven.

Voor het eerst in weken bestond er iets dat sterker was dan zijn ontkenning.

David keek naar het verlichte winkelraam. Hij had het kaartje kunnen verscheuren. In plaats daarvan liep hij weg.

Twee dagen later nam Steffy de iris aan van een jonge bezorger. Jens stond achter haar in de gang. Zodra hij het handschrift zag, verdween de kleur uit zijn gezicht.

‘Van David,’ zei ze.

‘Dat zie ik.’

‘Misschien wil hij vrede sluiten.’

Jens gaf geen antwoord. Hij nam de pot over en zette hem op de eettafel.

Het huis was van zijn tante geweest. Hij had het goedkoop kunnen kopen, al waren er gebreken die Steffy pas na de verhuizing had ontdekt: vocht in de berging, een achterpoort die bij regen klemde, een oude gasketel die met een doffe slag aansloeg. In april had een technicus de installatie bekeken. Volgens Jens kwam er nog een onderdeel.

Ze hadden de woonkamer geveerd en nieuwe gordijnen gehangen. Op foto's leek alles af.

Steffy draaide de pot zodat de open bloem naar het raam wees. Onder aan de grijze overpot zat een kras in de vorm van een haakje.

‘Mooi,’ zei ze.

Jens had zijn laptop opengeklapt. Hij las een e-mail, sloot het scherm en schonk zich whisky in. Het was nog geen vijf uur.

Die nacht werd Steffy wakker van een tik.

Ze bleef liggen en luisterde. Beneden schraapte iets over hout. Daarna klonk glas tegen glas, voorzichtig, alsof iemand een voorwerp neerzette en probeerde geen geluid te maken.

Jens lag niet naast haar.

‘Jens?’

‘Badkamer,’ antwoordde hij vanaf de overloop.

Ze stapte uit bed. Achter haar ogen zat een doffe pijn die ze de afgelopen avonden vaker had gevoeld. Ze werkte thuis aan de administratie van een tandartsenpraktijk en had te lang naar haar scherm gekeken, dacht ze.

Op de trap ving ze een stem op.

‘Vertel het.’

Zo zacht dat ze niet zeker wist of het van beneden kwam.

De woonkamer was leeg. De iris stond op het aanrecht in de keuken, naast een drinkglas. De haakvormige kras wees naar haar toe.

Toen Jens achter haar verscheen, wees ze naar de plant.

‘Heb jij die verzet?’

Hij keek eerst naar de pot en toen naar haar.

‘Waarom zou ik?’

‘Ik heb hem op tafel gezet.’

‘Misschien wilde je water geven.’

‘Dat heb ik niet gedaan.’

Hij raakte haar schouder aan. Zijn vingers waren koud.

‘Kom slapen. Je bent de laatste tijd niet jezelf.’

Steffy keek nog eenmaal om. In het zwarte raam achter de bloem weerspiegelde Jens' gezicht. Hij keek niet naar de plant.

Hij keek naar haar.

2 Wat het huis onthield

De volgende middag kwam Jens terug met een kartonnen doos. Zijn toegangspas lag boven op een mok en een stapel papieren. Hij zette alles op de grond zonder zijn jas uit te trekken.

‘Ze onderzoeken mijn projecten.’

Steffy schoof haar stoel achteruit. 'Waarom?'

'Omdat David niet kan verdragen dat we gelukkig zijn.'

Ze keek naar de doos. 'Ben je ontslagen?'

'Voorlopig mag ik niet komen werken. Mijn accounts zijn geblokkeerd.'

Hij sprak met ingehouden woede. Een klant had vragen gesteld over een voorschot. De directie had een externe accountant ingeschakeld. Er zou een gesprek volgen waarbij hij uitleg mocht geven, alsof zijn eigen administratie plotseling van iemand anders was.

'En die facturen van David?' vroeg ze.

Jens kneep zijn ogen samen.

'Precies dezelfde dossiers. Hij probeert het op mij af te schuiven.'

Steffy wilde hem geloven. Dat verlangen herkende ze inmiddels: eerst de conclusie kiezen, daarna wachten tot de feiten zich ernaar schikten. Zo had ze ook een jaar lang met David aan tafel gezeten, terwijl Jens tegenover hen een fles wijn opende.

Op haar telefoon stond nog een foto van hun laatste gezamenlijke kerstdiner. Ze had die nooit durven verwijderen. Soms leek wissen erger dan bewaren.

Die avond sloeg Jens het eten over. Hij bleef op zijn werkkamer, waar af en toe een lade dichtviel. Steffy zat beneden met haar laptop. De hoofdpijn trok langzaam van haar slapen naar haar nek.

Toen ze voor boodschappen naar buiten ging, voelde ze zich na een tijdje wat beter. Ze kocht brood, melk en paracetamol. Bij de kassa moest ze lang nadenken voordat ze haar pincode wist.

Thuis was de iris terug op de eettafel gezet.

Een tweede knop was opengegaan. Steffy wist dat bloemen dat deden, maar toch leek de plant ineens groter. Ze maakte een foto, met de stoel en het tafelblad erbij. Daarna legde ze haar telefoon naast haar bord.

'Voor wie is die foto?' vroeg Jens vanuit de deuropening.

'Voor mezelf.'

Hij bleef staan tot ze het scherm uitdeed.

Om kwart over drie werd ze opnieuw wakker. Deze keer lag Jens naast haar. Zijn rug was naar haar toegedraaid.

Beneden klonk de stem.

'Vertel het.'

Ze schudde hem aan zijn schouder. 'Hoor je dat?'

'Wat?'

De stilte duurde lang genoeg om haar te laten twijfelen. Toen hoorde ze dezelfde woorden, gevolgd door een korte ademhaling.

Jens ging rechtop zitten. Even lichtte zijn telefoon op in zijn hand.

'Blijf hier.'

Hij liep de trap af. Er klonk een bons, vervolgens zijn stem: 'Wie is daar?'

Steffy pakte haar telefoon. Nog voor ze een nummer had gekozen, kwam hij terug.

'Niemand.'

'We moeten de politie bellen.'

'En wat moeten we zeggen? Dat er iemand fluistert tegen een bloempot?'

'Dat er misschien iemand in ons huis is.'

Hij zweeg. Daarna zei hij dat David vroeger een sleutel had gehad, toen hij tijdens een vakantie op het huis paste. Jens had hem teruggekregen, maar een kopie was snel gemaakt.

'Waarom vertel je me dat nu pas?'

'Omdat ik niet dacht dat hij zo ver zou gaan.'

Ze sliep niet meer. Tegen de ochtend schreef ze de gebeurtenissen op in een schrift. Ze noteerde waar de pot had gestaan, wat ze had gehoord en wat Jens had gezegd. Bij de eerste nacht zette ze een vraagteken naast het woord badkamer.

Op vrijdag vond ze aarde onder de eettafel. Er liep een onderbroken spoor naar de gang. De pot stond op de onderste traprede.

Steffy fotografeerde alles. Daarna belde ze zelf de politie.

De twee agenten die later die ochtend kwamen, bekeken de ramen en deuren. Ze vonden geen verse beschadigingen. Dat sloot niet uit dat iemand met een sleutel was binnengekomen, zei de oudste. Hij vroeg naar bedreigingen, eerdere incidenten en mensen die toegang hadden gehad.

Jens vertelde over David.

Hij vertelde vlot. Over diens jaloezie, het verlies van zijn werk, de bloem. Hij zei dat Steffy nauwelijks nog sliep en soms niet wist wat ze zelf had gedaan.

De agent wendde zich tot haar.

'Heeft u David hier gezien?'

'Nee.'

'Heeft hij u bedreigd?'

'Hij heeft mij sinds de breuk niet meer gebeld.'

Jens keek op.

'Steffy, die berichten aan mij tellen ook.'

'Dan moet jij die laten zien.'

Hij pakte zijn telefoon, scrolde en zei dat sommige gesprekken op zijn oude toestel stonden. De agent vroeg hem ze te bewaren en beschikbaar te houden. Ook de foto's en het kaartje konden van belang zijn. Ze bespraken het vervangen van de sloten en wat te doen als ze opnieuw een indringer vermoedden.

Bij de voordeur bleef de jongste agent even bij Steffy staan. Hij gaf haar zijn kaartje.

'Als er iets is wat u afzonderlijk wilt bespreken, mag u ook zelf contact opnemen.'

Ze schudde haar hoofd. Pas toen ze de woorden had begrepen, waren de agenten al weg.

Jens belde een slotenmaker. Die kon zaterdagmiddag komen.

‘Tevreden?’ vroeg hij toen hij ophing.

Ze begreep niet waarom het als een verwijt klonk.

Haar moeder belde rond etenstijd. Steffy vertelde over de slapeloze nachten, maar niets over de stem. Haar moeder stelde voor dat ze een paar dagen kwam logeren.

‘Jens heeft me nodig.’

‘En jij?’

Steffy trok met haar duim over een opgedroogde spat op het aanrecht.

‘Ik ga morgen naar de huisarts.’

‘Doe dat. En kom hier slapen als je bang bent.’

Na het gesprek legde Steffy haar schrift op tafel. Ze vergeleek de aantekeningen met de foto's. De stem had twee keer precies dezelfde korte ademhaling laten horen. Geen kuchje, geen ander ritme.

Ze luisterde in gedachten opnieuw.

Vertel het. Een hap lucht.

Vertel het. Dezelfde hap lucht.

Vervolgens vergrootte ze de foto van het aardespoor. Een van de klonten was platgedrukt. Er stonden drie evenwijdige ribbels in, met ernaast de gebogen rand van een zool.

Ze keek naar Jens' pantoffels onder de verwarming.

Toen nam ze haar schrift mee naar boven.

3 De oude telefoon

Zaterdagochtend wachtte Steffy tot Jens naar de winkel was. Hij was voor zijn vertrek in de kelder geweest; de deur naast de eettafel stond nog open. Ze trok haar jas aan, nam haar telefoon en liep naar het centrum. Ze had slecht geslapen en bij het opstaan moeten overgeven. Toch werd de druk in haar hoofd onderweg minder.

Het adres van de bloemist stond op de leveringsbon.

In de Smalle Muntstraat liep ze de winkel bijna voorbij. Alleen een emmer afgesneden stelen naast de deur verried dat de zaak open was. Binnen rook het naar nat blad en karton.

De oude vrouw herkende de iris op haar foto.

‘Is er iets mis mee?’

Steffy wist niet hoe ze moest beginnen. Ze vroeg of de plant giftig was.

‘U moet haar niet opeten. En dieren mogen er niet aan knabbelen.’

‘Maar als ze gewoon in een kamer staat?’

De vrouw keek aandachtiger naar haar.

‘Wat is er gebeurd?’

Steffy vertelde dat ze slecht sliep. Dat de plant een geschenk van haar ex was. Ze zweeg over de stem en de aarde. Hardop zouden die dingen klinken alsof Jens gelijk had.

‘Hij heeft die plant hier uitgekozen,’ zei de vrouw. ‘Mijn kleinzoon heeft haar bezorgd. Verder kan ik u weinig vertellen.’

‘Heeft hij nog iets gezegd? Over ons?’

‘Nee.’

Op een plank stonden meer grijze overpotten, identiek aan die in hun woonkamer. Achteraan zag Steffy een tweede iris, met dezelfde bijna zwarte bloemblaadjes.

De vrouw schoof hem in het daglicht. Er verscheen een diepe, paarse kleur.

‘De kweker brengt ze ieder voorjaar.’

Steffy bleef ernaar kijken. Het was vreemd hoe eenvoudig de bloem er hier uitzag. Aarde in een plastic kweekpot. Een houten steuntje. Een etiket met een prijs.

Op weg naar huis belde ze de huisartsenwachtpost. Ze kreeg een afspraak voor die middag. Daarna stuurde ze haar moeder dat ze zou komen logeren.

Jens was nog niet terug.

Ze pakte boven een tas. Terwijl ze ondergoed uit een lade haalde, zag ze zijn oude telefoon op het nachtkastje liggen, aangesloten op een oplader. Hij had hem blijkbaar klaargelegd om de bedreigingen voor de politie te zoeken.

Ze nam het toestel op.

De code kende ze nog. Tijdens hun affaire had hij deze telefoon gebruikt om haar te laten weten wanneer David langer op kantoor bleef. De vier cijfers waren niet veranderd.

In hun oude gesprek zag ze eerst de gewone dingen: afspraken, adressen, een foto van een hotelontbijt. Daarna de opmerkingen die ze had leren overslaan in haar herinnering.

Hij merkt niets, had Jens geschreven.

Steffy had geantwoord met een lachend gezichtje.

Een week voor de breuk had ze geschreven: *Laat hem maar. Hij was altijd al zwak.*

Ze herinnerde zich de plaats waar ze dat had getypt. De keuken van het appartement. David stond in de supermarkt en vroeg welke wijn ze wilde. Ze had hem geantwoord en vervolgens dit andere bericht verstuurd, met dezelfde duim.

Ze legde de telefoon even neer.

Toen nam ze hem weer op. Ze mocht niet opnieuw wegstaren zodra het pijnlijk werd.

Onder Davids naam stonden berichten van na de breuk. Woedende vragen. Verzoeken om een gesprek. Een foto van een factuur. Steffy las ze allemaal. Hij dreigde naar een advocaat te stappen. Hij noemde Jens een lafaard. Nergens stond dat hij hun huis zou binnendringen.

Halverwege het gesprek vond ze een spraakbericht.

Ze hield de luidspreker tegen haar oor.

‘Vertel het haar, Jens. Vertel haar wat je met mijn naam hebt gedaan. Anders doe ik het.’

Daarna een korte, scherpe ademhaling.

Steffy luisterde opnieuw. De stem was rauwer dan ze zich herinnerde, maar het was dezelfde stem die ze 's nachts had gehoord. Dezelfde twee woorden. De ademhaling was in het nachtelijke fragment direct erachter gezet.

Ze stond op en ging naar beneden.

De iris stond weer op tafel. Ze pakte de grijze overpot met beide handen vast, zette hem op de vloer en tilde de plastic kweekpot eruit. Er viel wat losse aarde op haar knie.

Onder in de overpot lag een klein zwart apparaatje. Aan één kant zaten gaatjes in een cirkel. Langs de rand liep een stukje dubbelzijdige tape.

Ze had verwacht opgelucht te zijn zodra ze iets tastbaars vond.

In plaats daarvan werd ze nog banger.

Iemand had dit tussen hen op tafel gezet. Iemand was 's nachts naar beneden gegaan om haar te laten luisteren. Terwijl zij boven lag te twijfelen aan zichzelf, had diegene precies geweten wat ze zou horen.

Ze maakte foto's zonder het apparaat verder aan te raken. Daarna zette ze de kweekpot terug.

Op de oude telefoon opende ze de gesprekken met namen die ze niet kende. Bij een onderaannemer vond ze foto's van facturen en korte instructies van Jens. Een rekeningnummer kwam telkens terug. Hetzelfde nummer stond op documenten die zij eerder voor hem had ingescand.

Een van de berichten was verstuurd toen ze nog bij David woonde.

Hij is woensdag bij zijn vader. Dan kan ik op zijn laptop.

Haar eigen herinnering kwam meteen: Jens die zagezegd een offerte moest ophalen, zij die hem binnenliet. Ze had David verteld dat niemand langs was geweest.

Verderop stond een foto van een betaling naar haar rekening. Jens had destijds gezegd dat het om een voorschot ging dat tijdelijk via haar moest lopen. Ze had niet gevraagd waarom een klant zijn geld niet rechtstreeks aan het bedrijf kon overmaken.

Of niet durven vragen.

Ze fotografeerde de gesprekken met haar eigen telefoon. De oude liet ze aanstaan. Het visitekaartje van de agent lag onder de fruitschaal. Ze stuurde hem een e-mail met de belangrijkste foto's en haar telefoonnummer. Daarna belde ze het nummer op het kaartje. Een collega vertelde dat hij niet onmiddellijk bereikbaar was en bood aan haar door te verbinden.

Beneden sloeg de voordeur dicht.

‘Steffy?’

Ze stond halverwege de trap, met de telefoons in haar hand. Haar gepakte tas stond boven op de overloop.

Jens zette de boodschappentas neer. Hij zag het oude toestel. Daarna keek hij langs haar heen naar boven.

‘Waar ga jij naartoe?’

Ze hield haar eigen telefoon dicht bij haar oor.

Aan de andere kant vroeg iemand naar haar naam.

Jens zette zijn voet op de onderste trede.

‘Geef mij die telefoon.’

4 De stem in de kamer

Steffy noemde haar naam en het volledige adres. Ze probeerde rustig te spreken.

‘Mijn partner wordt agressief. Ik wil het huis verlaten.’

Jens greep naar het oude toestel. Ze trok haar hand terug, maar hij kreeg haar pols vast. Haar andere telefoon gleed uit haar vingers en viel twee treden lager.

‘Je hebt geen idee waar je mee bezig bent.’

Hij rukte het oude toestel los. Steffy drukte zich langs hem heen en bereikte de gang. Jens zette zijn hand tegen de voordeur voordat ze die kon openen.

Van de trap klonk een dunne stem. De verbinding was niet verbroken.

‘Blijf van haar af,’ zei de politiemedewerker.

Jens keek naar de telefoon. In dat korte moment liep Steffy de woonkamer in. Ze wilde via de keuken naar buiten. Hij haalde haar bij de tafel in.

‘Wat heb je gestuurd?’

‘Ze hebben de foto's.’

Hij keek naar de iris. De kweekpot zat scheef in de overpot.

Steffy zag hem begrijpen.

‘Jij hebt dat ding erin gestopt,’ zei ze.

‘David heeft die plant gestuurd.’

‘Met een stukje van zijn eigen bericht? Een bericht dat op jouw telefoon staat?’

‘Hij probeert ons kapot te maken.’

‘Waarom heb jij mij dan wakker gemaakt met zijn stem?’

Jens sloeg met zijn vlakke hand op tafel. De bloem trilde.

‘Omdat jij nooit begrijpt hoe ernstig iets is!’

De woorden bleven tussen hen hangen.

Steffy hoorde water door een leiding lopen. Achter de muur sloeg de ketel aan. Ze voelde het bonzen in haar hoofd weer sterker worden en moest zich concentreren om niet naar de stoel te grijpen.

‘Je wilde dat ik bang voor hem was.’

Jens wreef over zijn mond. Er zat iets grauws rond zijn lippen.

‘Hij ging contact met je opnemen. Hij zou je van alles vertellen. Ik moest zorgen dat je niet meteen naar hem zou luisteren.’

‘En dus moest ik denken dat hij hier rondliep.’

‘Je hebt hem zelf ook horen schreeuwen.’

‘In een opname.’

Ze keek naar de aarde op de vloer. Naar de hand waarmee Jens de laatste nachten over haar haar had gestreken. Ze had hem verteld hoe bang ze was. Hij had haar dichter tegen zich aan getrokken en gevraagd of ze zeker wist wat ze had gehoord.

‘Je vertelde de politie dat ik dingen vergat.’

Hij reageerde niet.

‘Zodat ze mij later niet zouden geloven.’

‘Je vergeet ook dingen.’

Dat was het ergste: ze vergat inderdaad dingen. Ze had een afspraak gemist, documenten in de verkeerde map gezet. Hij had iets gevonden wat al bestond en het tegen haar gebruikt.

Steffy zette een stap naar de keuken.

‘Ik ga nu weg.’

Jens schoof opzij, recht voor haar.

‘Denk goed na. Jouw rekening staat ook in die dossiers.’

Ze zweeg.

‘Je hebt het geld aangenomen. Je hebt het doorgestort. Je hebt mij binnengelaten als David weg was. Je kunt straks niet ineens doen alsof je nergens van wist.’

Ze had geen antwoord waarmee ze zichzelf schoon kon praten. Dat hij haar dat nu voorhield, maakte de feiten niet minder waar.

‘Dan vertel ik dat ook.’

Hij keek haar aan alsof ze een taal sprak die hij niet verstond.

Vanuit de gang hoorde ze opnieuw de politiemedewerker. Er kwam hulp. Steffy kon de rest niet verstaan, want Jens begon harder te praten.

‘Je maakt alles erger. Geef mij tien minuten. We moeten gewoon afspreken wat er werkelijk gebeurd is.’

‘Ik was erbij.’

Ze probeerde om de tafel heen te lopen. Hij greep haar bovenarm, zo hard dat haar vingers tintelden. De oude telefoon lag naast de bloempot. Ze pakte hem met haar vrije hand.

Jens trok haar terug.

Haar heup botste tegen de tafelrand. Ze liet de telefoon vallen, greep de overpot en duwde die tussen hen in. Ze wilde ruimte maken, zijn hand van haar arm krijgen.

Hij sloeg de pot opzij.

Het aardewerk brak tegen de vloer. De kweekpot rolde onder de tafel. Aarde, scherven en het zwarte apparaatje schoten uiteen.

Jens liet haar los en deed een stap achteruit.

Achter hem stond de kelderdeur nog open. Steffy zag zijn hiel over de drempel gaan en zijn hand naar de deurpost grijpen.

Ze riep zijn naam.

Zijn vingers gleden weg.

Er klonken zware slagen, te snel achter elkaar om ze te tellen. Daarna één doffe klap.

Steffy bleef staan met een stuk aardewerk in haar hand.

Onderaan de trap lag Jens op zijn zij. Eén arm lag onder hem. Zijn ogen waren gesloten. Ze riep nogmaals, maar hij bewoog niet.

Ze zette haar voet op de bovenste trede.

De kelder kantelde voor haar ogen.

Steffy greep de deurpost vast en zakte op haar knieën. Ze had moeite om adem te halen. Alles wat ze moest doen, leek plotseling ingewikkeld. Naar beneden gaan. Een telefoon zoeken. Roepen. Ze kon de handelingen niet meer in de juiste volgorde zetten.

Toen hoorde ze haar naam.

Vanuit de gang. Uit haar telefoon.

Ze kroop terug naar de trap en pakte het toestel op.

‘Hij is gevallen. De keldertrap. Hij antwoordt niet.’

‘Bent u zelf veilig?’

‘Ik weet het niet. Ik ben zo duizelig.’

De man vroeg of Jens haar had verwond. Ze zei dat ze al dagen ziek was. Hoofdpijn. Misselijk. Jens zag er ook ziek uit. Haar zinnen werden korter.

‘Ga naar buiten als u dat veilig kunt,’ zei hij. ‘We laten ook medische hulp komen. Blijf bij me aan de lijn.’

‘Ik kan hem niet alleen laten.’

‘U mag zelf niet het volgende slachtoffer worden.’

Ze keek naar de kelderdeur. Het lampje boven de trap brandde nog. Geen wortels. Geen schaduw die naar boven kroop. Alleen de punt van Jens' schoen, net zichtbaar achter de onderste trede.

Ze trok zich overeind en bereikte de voordeur.

De buitenlucht was koud op haar natte gezicht. Ze zakte tegen de gevel. Verderop stapten twee politiemensen uit een wagen. Ze probeerde te zeggen dat ze voorzichtig moesten zijn in het huis.

Eén agent bleef naast haar gehurkt. De andere gaf informatie door via zijn radio.

Toen de ambulance aankwam, zat Steffy nog steeds op de stoep. Een hulpverlener liep naar de open voordeur. Bij de ingang begon een meter scherp te piepen.

Hij bleef staan en hief zijn hand.

‘CO. Niemand naar binnen.’

De agent naast haar herhaalde het in zijn radio.

Steffy keek langs hen heen, door de gang naar de woonkamer. Op tafel was een donkere kring achtergebleven waar de pot had gestaan. De bloem lag tussen de scherven, met haar stengel geknakt.

Ze wilde iets over Jens zeggen. Over het apparaatje. Over haar rekening.

Een zuurstofmasker werd over haar mond en neus geplaatst.

Daarna herinnerde ze zich alleen nog het belletje boven de deur van de bloemist, hoewel dat hier onmogelijk te horen kon zijn.

5 Wat overbleef

Toen Steffy wakker werd, vroeg ze eerst naar Jens.

De verpleegkundige zei dat hij op intensieve zorg lag. De brandweer had hem met ademluchtapparatuur uit de kelder gehaald. Meer kon ze op dat moment niet vertellen.

Later kwam een arts uitleggen waarom Steffy zelf in het ziekenhuis moest blijven. In haar bloed waren aanwijzingen voor koolstofmonoxidevergiftiging gevonden. De behandeling en verdere onderzoeken waren nog bezig.

‘Maar ik heb niets geroken.’

‘Dat gas ruik je niet.’

Hij vroeg naar de verwarming, naar de hoofdpijn en de misselijkheid. Of ze zich buiten soms beter had gevoeld.

Steffy dacht aan de supermarkt. Aan haar wandeling naar de bloemist.

‘De ketel,’ zei ze.

De arts knikte voorzichtig. ‘Dat moeten de mensen ter plaatse onderzoeken.’

Jens stierf diezelfde middag.

Steffy zat rechtop in bed toen ze het hoorde. Haar moeder was naast haar blijven slapen in een stoel en hield haar hand vast. Steffy voelde de druk van haar vingers, maar het duurde lang voordat de woorden betekenis kregen.

In haar herinnering bleef Jens vallen. Soms greep hij de deurpost wel. Soms hield zij hem vast. Ze wist dat geen van die versies werkelijk was gebeurd, maar haar hoofd bleef ze maken.

Het onderzoek bracht geen vervloeking aan het licht.

De oude ketel had een ernstig probleem met de afvoer van verbrandingsgassen. De technicus die in april was gekomen, had schriftelijk gewaarschuwd dat de installatie niet gebruikt mocht worden voordat het gebrek was verholpen. De herstelopdracht was nooit bevestigd. Toch was het toestel weer in gebruik genomen.

De brief lag tussen Jens' papieren.

Ook een afspraakbevestiging van de slotenmaker werd gevonden, naast aanmaningen die Steffy nooit had gezien. Het nieuwe begin waarop ze zo trots was geweest, bestond voor een deel uit ongeopende enveloppen.

Bij Jens was eveneens een CO-vergiftiging vastgesteld. Het onderzoek naar zijn dood wees op ernstig hoofdletsel door de val. Welke rol duizeligheid, zijn bewegingen en de worsteling precies hadden gespeeld, kon niemand achteraf volledig reconstrueren.

Steffy werd daar herhaaldelijk over gehoord. Haar advocaat was erbij. Ze vertelde over de greep om haar arm en over de pot die ze tussen hen in had geduwd. Over haar poging de keldertrap af te gaan. Ze zei ook dat ze niet zeker wist of haar hand hem nog had geraakt toen hij zijn evenwicht verloor.

‘Schrijf dat dan ook zo op,’ zei haar advocaat.

Voor het eerst in lange tijd hoefde ze haar twijfel niet te verbergen om geloofwaardig te mogen zijn.

Het apparaatje uit de bloempot bleek een kleine draadloze luidspreker, die vanaf Jens' telefoon kon worden bediend. Het werd onderzocht, samen met de telefoons en zijn laptop. Het ingekorte geluidsfragment werd teruggevonden. Het oorspronkelijke bericht stond nog bij David op zijn telefoon. De opgeslagen bestanden maakten het mogelijk de twee versies naast elkaar te leggen.

De politiewoordvoerder sprak tegenover de pers alleen over een verdacht overlijden en een lopend onderzoek. Toch verscheen er online een verhaal over een dodelijke giftige bloem.

Steffy las de kop één keer. Haar moeder legde de telefoon weg.

Zes weken later ontmoette ze David op een terras. Ze had om het gesprek gevraagd. Hij had een plaats gekozen waar veel mensen zaten en vooraf gezegd dat hij maar een halfuur had.

Zijn gezicht was magerder geworden. Hij liet zijn jas aan, hoewel de zon op tafel scheen.

‘Het spijt me,’ zei Steffy.

Hij keek naar haar. ‘Waarvoor?’

Ze opende haar mond en sloot hem weer.

‘Voor de affaire. Voor de berichten. Voor wat ik over je heb gezegd toen je nergens iets van begreep.’

David roerde in zijn koffie zonder suiker toe te voegen.

‘Ik heb je maandenlang willen vragen wat ik verkeerd had gedaan.’

‘Je had niets gedaan waarmee je dat verdiende.’

Hij knikte eenmaal. Het was geen vergeving. Ze probeerde er ook geen van te maken.

‘Waarom die bloem?’ vroeg ze.

David keek naar de mensen op het plein.

‘Ik wilde dat Jens aan mij dacht wanneer hij thuiskwam. Dat hij zich afvroeg hoeveel ik wist.’

‘Je wilde hem bang maken.’

‘Ja.’

Het eerlijke antwoord deed meer pijn dan een mooie uitleg zou hebben gedaan.

Het bedrijf onderzocht inmiddels opnieuw wat er onder Davids naam was gebeurd. Zijn advocaat had laten weten dat er belangrijke fouten in het oorspronkelijke dossier zaten. Dat betekende nog niet dat David zijn werk terug had, of dat alle schade kon worden hersteld.

Toen het halfuur voorbij was, stond hij op.

Steffy vroeg hem niet te blijven.

Ze woonde voorlopig bij haar moeder. Op slechte dagen vergat ze waarom ze een kamer was binnengelopen. Ze hield haar medische afspraken bij in hetzelfde schrift waarin ze de verplaatste bloempot had genoteerd.

Achteraan zaten nu afdrukken van bankoverschrijvingen.

Voor haar volgende verhoor liep ze door de Smalle Muntstraat. De bloemist had de deur opengezet. Er stonden zonnebloemen in zinken emmers en iemand lachte bij de toonbank. Het koperen belletje bewoog in de tocht.

Steffy bleef even staan en liep toen verder.

Op het politiebureau legde ze de afdrukken voor zich neer. Haar advocaat schoof een stoel dichterbij. De rechercheur vroeg of ze klaar was om over de betalingen te praten.

Ze had thuis een uitleg voorbereid. Daarin had Jens alles bedacht, had zij haast gehad en had niemand haar iets duidelijk verteld. Het klonk aannemelijk. Het had zelfs grotendeels kunnen kloppen.

Toen zag ze opnieuw de twee gesprekken op haar telefoon: David die vroeg welke wijn ze wilde, Jens met wie ze om hem lachte.

Ze vouwde haar voorbereide verklaring dicht.

‘Ik wil beginnen bij het moment waarop ik wist dat er iets niet klopte,’ zei ze.

De rechercheur zette zijn pen op het papier.

Ditmaal vertelde ze verder.

6 De laatste leugen

‘Wanneer wist u dat er iets niet klopte?’ vroeg de rechercheur.

Steffy haalde een document onder de bankafschriften vandaan.

‘Toen ik dit ondertekende.’

Het was een verklaring over werkzaamheden aan het huis. Onderaan stond haar handtekening. Volgens het document waren de werken uitgevoerd en opgeleverd.

De rechercheur las het aandachtig.

‘Waren die werkzaamheden werkelijk gedaan?’

‘Nee.’

Haar advocaat schoof het papier iets dichterbij, maar zei niets.

‘Jens vertelde dat het een formaliteit was,’ vervolgde Steffy. ‘Dat het werk later zou gebeuren. Hij had het geld alvast nodig.’

‘En u geloofde hem?’

Ze keek naar haar handtekening.

‘Ik vroeg of we daarmee problemen konden krijgen. Hij zei dat niemand ernaar zou kijken.’

‘Daarna heeft u getekend?’

‘Ja.’

Ze vertelde over de betalingen die via haar rekening waren gegaan. Over de documenten die ze had ingescand en de vragen die ze niet had gesteld. Ze had niet geweten hoe Jens de volledige fraude had opgezet, maar ze had wel geweten dat haar eigen verklaring onwaar was.

Toen David verantwoordelijk werd gehouden voor de onregelmatigheden, had ze gezwegen.

‘Waarom?’ vroeg de rechercheur.

Steffy kneep haar handen samen.

‘Omdat ik bang was dat ze anders bij mij zouden uitkomen.’

Het was de zin die ze al maanden vermeed.

De rechercheur noteerde haar antwoord. Hij sprak haar niet tegen en stelde haar niet gerust. Hij vroeg wat ze zich nog herinnerde.

Deze keer vertelde ze alles.

In de maanden daarna werden de gebeurtenissen in het huis opgehelderd.

Jens had de bloem zelf verplaatst. Hij had aarde over de vloer gestrooid en Davids spraakbericht ingekort tot de woorden die Steffy ’s nachts hoorde. De kleine luidspreker onder in de overpot werd vanaf zijn telefoon bediend.

Het onderzoek naar zijn berichten en administratie maakte ook zijn bedoeling duidelijk. Hij wist dat David bewijs tegen hem verzamelde. Steffy kende delen van zijn handelwijze en kon zijn

verklaringen tegenspreken. Jens had haar daarom bang willen maken voor David en haar laten twifelen aan haar eigen geheugen.

Bij de politie had hij alvast het beeld geschetst van een verwarde vrouw die slecht sliep.

De hoofdpijn en vergeetachtigheid waren echter geen verzinsels geweest. De defecte gasketel had koolstofmonoxide in het huis verspreid. Jens had de schriftelijke waarschuwing van de technicus genegeerd en de herstelling uitgesteld. Uit zijn correspondentie bleek dat hij de kosten niet wilde maken zolang zijn financiële problemen niet waren opgelost.

Er werd geen aanwijzing gevonden dat hij de installatie opzettelijk had beschadigd. Hij had het gevaar onderschat en vervolgens de klachten van Steffy tegen haar gebruikt. Uiteindelijk was hij zelf eveneens vergiftigd geraakt.

De bloemist werd gehoord en haar levering werd nagegaan. Zij en haar kleinzoon hadden niets met de intimidatie te maken. De iris was een gewone plant uit de voorraad van een kweker. Het apparaatje was pas na de bezorging in de overpot terechtgekomen.

De oude vrouw was geschrokken toen ze hoorde waarvoor haar geschenk was gebruikt.

‘Hij vroeg om een bloem,’ had ze tegen de rechercheur gezegd. ‘Meer heb ik hem niet verkocht.’

De resten van de plant werden onderzocht. Nadat ze voor het onderzoek niet meer nodig waren, werden ze samen met de gebroken pot afgevoerd.

Van de zwarte iris bleef alleen een foto in het dossier over.

Ook Jens' overlijden werd afgehandeld.

Het hoofdletsel paste bij zijn val van de keldertrap. De verwondingen aan Steffy's arm en de verklaring van de politiemedewerker die de confrontatie had gehoord, ondersteunden haar relaas. Zij had geprobeerd weg te komen en zich tegen Jens' greep verzet.

Er waren geen voldoende aanwijzingen dat zij strafbaar geweld had gebruikt. Het parket besloot haar voor zijn dood niet te vervolgen.

Zijn familie begroef hem op een vrijdagochtend. Steffy woonde de plechtigheid bij, achteraan in de kerk. Na afloop legde ze een witte roos op zijn graf. Ze bleef niet wachten tot de anderen vertrokken waren.

De financiële zaak kwam later voor de rechtbank.

Steffy werd veroordeeld voor haar eigen aandeel in de fraude. Haar bekentenis en medewerking werden meegewogen, maar maakten haar handtekening onder de valse verklaring niet ongedaan. Ze kreeg een straf met uitstel en moest bijdragen aan de vergoeding van de schade.

Ook de onderaannemer die met Jens had samengewerkt, werd veroordeeld.

Toen het vonnis definitief was geworden, stond vast wie waarvoor verantwoordelijk was. De verzonnen beschuldigingen tegen David maakten daar geen deel meer van uit.

Zijn voormalige werkgever erkende schriftelijk dat hem onrecht was aangedaan. Zijn personeelsdossier werd rechtgezet en via zijn advocaat werd een schadevergoeding geregeld.

David las de brief tweemaal.

Daarna belde hij zijn vader.

‘Ze hebben het eindelijk toegegeven.’

Aan de andere kant bleef het even stil.

‘Dan mag je nu ook weer aan iets anders gaan denken,’ zei zijn vader.

David keek naar de stapel papieren op tafel.

‘Dat ga ik proberen.’

Steffy en David ontmoetten elkaar nog één keer, nadat de rechtszaak was afgelopen.

Ze spraken af op hetzelfde terras waar ze eerder hadden gezeten. Deze keer had Steffy geen uitleg voorbereid.

‘Ik heb je laten geloven dat jij tekortgeschoten was,’ zei ze. ‘Ook toen ik wist hoeveel pijn dat deed.’

David keek naar haar handen op tafel.

‘Daar heb ik lang in geloofd.’

‘Dat weet ik.’

‘Je kunt die tijd niet teruggeven.’

‘Nee.’

Hij dronk zijn koffie uit.

Steffy vroeg hem niet of hij haar kon vergeven. Ze wist inmiddels dat ze geen antwoord mocht verlangen om zichzelf beter te voelen.

Toen ze afscheid namen, stond voor beiden vast dat hun relatie voorbij was. Ze zouden geen nieuw contact zoeken. De noodzakelijke financiële en juridische zaken waren geregeld; er waren geen redenen meer om elkaar te blijven vasthouden.

David wenste haar sterkte.

Steffy bedankte hem voor het gesprek.

Daarna liepen ze ieder een andere kant op.

Het herstel verliep langzaam, maar het kwam.

Steffy bleef onder medische controle totdat haar klachten waren verdwenen. Met begeleiding leerde ze omgaan met de herinnering aan Jens’ val en met haar eigen verantwoordelijkheid voor wat eraan vooraf was gegaan.

Ze vond werk in een boekhandel en verhuisde uiteindelijk naar een klein appartement. Iedere maand betaalde ze het afgesproken bedrag af. Ze hield zich aan de voorwaarden van haar straf en doorliep de volledige termijn zonder nieuwe problemen.

David bouwde bij een andere werkgever een nieuw bestaan op. De schadevergoeding gaf hem de ruimte om zijn schulden uit de periode zonder werk af te lossen. Het vertrouwen in andere mensen keerde geleidelijk terug.

Hij bleef niet wachten tot zijn leven weer precies leek op wat het vroeger was geweest.

Hij maakte nieuwe vrienden. Hij ging vaker bij zijn vader langs. Op een dag merkte hij dat hij een hele week niet aan Jens had gedacht.

Toen hij later de dossiermap voor het laatst opborg, hoefde hij geen enkel document meer te herlezen.

Zes jaar na de gebeurtenissen deed Steffy haar laatste betaling.

Ze controleerde de overschrijving en legde het bewijs bij de brief waarin het resterende bedrag stond. Enkele dagen later kwam de bevestiging dat haar financiële verplichtingen volledig waren voldaan.

Ze las de brief aan de keukentafel.

Daarna belde ze haar moeder.

‘Het is betaald.’

‘Alles?’

‘Alles.’

Die avond aten ze samen. Ze praatten over de winkel, over een lekkende kraan en over de vakantie die haar moeder wilde boeken. Steffy vertelde dat ze eindelijk wat geld opzij kon zetten.

Later, toen ze weer alleen was, ruimde ze de tafel af.

Ze bewaarde de officiële stukken in een gesloten map. De aantekeningen over voetstappen, gefluister en een verplaatste bloempot had ze niet meer nodig. Ze wist wie die dingen had gedaan en waarom. De man die haar bang had gemaakt, was dood. Zijn bedrog was blootgelegd. Haar eigen aandeel was bestraft en afgehandeld.

David had zijn naam teruggekregen.

De bloemist had haar winkel voortgezet.

De zwarte iris was verdwenen zonder ooit iets anders te zijn geweest dan een bloem.

Steffy deed het licht in de keuken uit en ging naar bed.

Die nacht sliep ze rustig tot de ochtend.